บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของการวิจัย

ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เป็นโรคหนึ่งที่อุบัติใหม่ โดยมีสาเหตุมาจากการผสมของสารพันธุกรรมของเชื้อไข้หวัดใหญ่ของคน (Influenza) สุกร (Swine Flu) และนก (Avian Flu) (สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่, 2552) ทำให้เกิดการระบาดใน 136 ประเทศ มีผู้ติดเชื้อทั้งสิ้น 94,512 ราย และมีผู้เสียชีวิตแล้ว 429 ราย และคาดว่าจะมีจำนวนผู้ติดเชื้อ และผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และจากการเฝ้าระวังโรคตั้งแต่วันที่ 28 เมษายน พ.ศ.2552 ถึงวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2552 ประเทศไทยพบผู้ติดเชื้อจำนวน 8,879 ราย เสียชีวิต 65 ราย และมีการระบาดเพิ่มขึ้นในค่ายทหาร สถานบันเทิง และโรงเรียน (กระทรวงสาธารณสุข, 2552)

จากการระบาดที่เพิ่มขึ้นในสถานศึกษา สหประชาชาติจึงมีแนวทางในการลดการแพร่เชื้อในชุมชนโดยแนะนำให้ใช้มาตรการปิดโรงเรียน และมหาวิทยาลัย เพื่อลดโอกาสการแพร่กระจายของไวรัส (วิชัย โชควิวัฒน, 2552) ซึ่งในประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุขมีความเห็นที่แตกต่างออกไป คือ หากจะพิจารณาปิดสถานศึกษา ควรหารือร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ แต่ไม่จำเป็นต้องปิดสถานศึกษาก็ได้ เนื่องจากการปิดสถานศึกษาสามารถชะลอการแพร่ระบาดของไข้หวัดใหญ่ได้ แต่ไม่สามารถยุติการระบาดได้ และเมื่อมีนักเรียนป่วยกลับมาใหม่หลังจากโรงเรียนเปิด โดยเฉพาะในชั้นเรียนอื่นที่ยังไม่มีการระบาด ก็จะเกิดการระบาดขึ้นอีก (กระทรวงสาธารณสุข, 2552) สอดคล้องกับการศึกษารูปแบบการระบาดของไข้หวัดใหญ่ในประเทศฝรั่งเศส พบว่าการใช้มาตรการปิดโรงเรียนอาจช่วยชะลอสถานการณ์เลวร้ายออกไป เพื่อให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสามารถเตรียมตัวรับมือทันเท่านั้น และการระบาดจะลดลง แต่เมื่อโรงเรียนเปิดอีกครั้งตัวเลขของการระบาดจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (Cauchemez, Valleron, Boëlle, Flahault & Ferguson, 2008)

นอกจากนี้ การปิดโรงเรียนอาจก่อให้เกิดผลกระทบหลายด้าน เช่น นักเรียนบางคนต้องอยู่บ้านคนเดียว และนักเรียนต้องขาดเรียน ทำให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนไม่ต่อเนื่อง (CDC, 2010) ผู้ปกครองอาจเกิดความเครียดที่ต้องให้บุตรหลานอยู่บ้านคนเดียว เนื่องจากไม่มีคนดูแล และไม่สามารถพาบุตรไปที่ทำงานได้ หรือผู้ปกครองอาจต้องหยุดงานเพื่อดูแลบุตรที่บ้าน (Donald, 2007) ส่วนสถานที่ทำงานก็ต้องขาดลูกจ้าง หรือพนักงาน ผู้บริหารก็จะเกิดความเครียดอันเนื่องจากการหยุดงานของพนักงาน และภาวะขาดแรงงานระหว่างที่มีการปิดโรงเรียนได้ (Jessica, 2009, Rodriguez, Rietberg, Baer, Kwan-Gett, & Duchin, 2009, WHO, 2009)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการประเมินประสิทธิผลและผลกระทบของการใช้มาตรการปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยครอบคลุมผลกระทบทั้งต่อตัวผู้บริหารของโรงเรียน ต่อครู นักเรียน และผู้ปกครอง ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแนวทางดำเนินการป้องกันการระบาดของโรคอย่างมีประสิทธิภาพและมีผลกระทบต่อบุคคลน้อยที่สุด

คำถามการวิจัย

1. ประสิทธิผลของมาตรการปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างไร

2. ผลกระทบของการปิดโรงเรียนในการป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างไร

3. เปรียบเทียบประสิทธิผลของการใช้ และไม่ใช้มาตรการปิดโรงเรียนในการป้องกันการระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินประสิทธิผลของมาตรการปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อประเมินผลกระทบของการปิดโรงเรียนในการป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของการใช้ และไม่ใช้มาตรการปิดโรงเรียนในการป้องกันการระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิผล และผลกระทบของการใช้มาตรการปิดโรงเรียน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างเดือนมีนาคม พ.ศ. 2553 ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2553 รวมระยะเวลา 5 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ประสิทธิผลของการใช้มาตรการปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) หมายถึง การพิจารณาผลของการป้องกันการระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) โดยใช้มาตรการปิด หรือไม่ปิดโรงเรียน ในด้านการลดจำนวนนักเรียนติดเชื้อ และลดการระบาดในโรงเรียนภายหลังการใช้มาตรการปิดโรงเรียน

ผลกระทบของการใช้มาตรการปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) หมายถึง สิ่งที่เป็นผลต่อผู้บริหารของโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และเศรษฐกิจ จากการใช้มาตรการปิด หรือไม่ปิดโรงเรียนในระหว่างสถานการณ์การระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1)

มาตรการปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) หมายถึง วิธีการป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) โดยการประกาศปิดโรงเรียน หรือสถานศึกษา หรือการปิดชั้นเรียนที่มีการระบาดของโรค เพื่อลดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และลดโอกาสการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส (วิชัย โชควิวัฒน, 2552)